УДК : 616.314–77

ПРИМЕНА НА АКРИЛОК-СИСТЕМИ КАЈ СКЕЛЕТИРАНИ ПРОТЕЗИ

Ангеловска А.,[1] Велески Д.,[1] Велеска Д.[2]

[1]СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје, Клиника за мобилна стоматолошка протетика,
[2]СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ - Скопје, Клиника за орална хирургија,

Скелетираните парцијални протези со атечмени се разновидни, како по облик, така и по начинот на изработката, материјалот и секако, индикацијата. Посебно внимание кај овие протези се обрнува на конструкцијата на надоместокот и биолошко-техничките можности како и на клиничко-лабораториските процедури. Едно од поновите конструкциски решенија за естетско и функционално инкорпорирање на скелетираните парцијални протези во устата на пациентите се акрилок-системите на атечмени.

Цел на овој труд е да направиме осврт на примената на акрилок-системите кај скелетираните протези и да извршиме нивна систематизација. Како материјал за овој труд се земени предвид нашите скромни, досегашни клинички, искуства, како и анализа на дел од презентираните видови од овој вид системи од презентираната литература. Акрилок-системите со нивната прецизност, лесно се аплицираат и вадат, естетиката е одлична, а пациентите се задоволни и лесно и брзо ги прифаќаат. Во случаи со дистално слободни седла, распределувачот на силите вклучен во акрилок-системот е од голема важност, благодарение на него се заштитуваат резидуалниот алвеоларен гребен од поголема ресорпција, меките ткива и се превенира неефикасна мастикација.

Врз база на презентираниот материјал и нашите скромни искуства од неговата примена може да заклучиме дека станува збор за современи, едноставни и моќни прецизни ретенциони системи, кои овозможуваат ретенција, стабилизација, дентален пренос на цвакопритисок и одлична естетика.

Клучни зборови: скелетирана протеза, атечмен, акрилок-системи

Скелетираните парцијални протези со атечмени се разновидни, како по облик, така и по начинот на изработката, материјалот и секако индикацијата. Посебно внимание кај овие протези се обрнува на конструкцијата на надоместокот и биолошко-техничките можности како и на клиничко-лабораториските процедури.

Атечмените се состојат од два дела:

- патрица, примарен, позитив
- матрица, секундарен, негатив.

Овие делови се конструирани така што да одговорат на функциите на протезата, а со нивното склопување се добива функционална целина (6).

Улогата на атечмените е поливалентна. Нивните задачи се: ретенција, стабилизација, пренос на оклузалните сили на преостанатите заби, водење на парцијалната протеза или нејзините седла по потреба во одредена насока и величина на движењата.

Атечмените според конструкционите особини, начинот на дистрибуцијата на оклузалните оптоварувања, местото и начинот на вградување и материјалот од кој се изработени се делат на:

- лизгачи
- пречки
- копчести сидра
- зглобови
- резиња.

Едно од поновите конструкциски решенија за естетско и функционално инкорпорирање на скелетираните парцијални протези во устата на пациентите се акрилок-системите на атечмени.

Цел на овој труд е да направиме осврт на примената на акрилок-системите кај скелетираните протези и да извршиме нивна систематизација со оглед на тоа дека во последно време има мноштво на креации од овој тип на поврзување на носечките заби со скелетираните протези.

Материјал и методи

Како материјал за овој труд земени се предвид нашите скромни, досегашни клинички, искуства, како и анализа на дел од презентираните видови од овој вид системи од презентираната литература.

За изработката на скелетирана парцијална протеза со употреба на овој систем се користат vario-soft 3 sv системите со интегриран дистрибутер-распределувач на сила, со чија употреба се заштедува време, се обезбедуваат можности за одлична естетика и се обезбедува максимален трансфер на сили. Системот се состои од: патрица со распределувач (дистрибутер) на сила, восочно куќиште за матрица, дупликат матрица, како и меки матрици со систем за нивно инсерирање. Меките матрици ги има со три степени на триење: црвени со висок степен на фрикција, жолти со нормална, регуларна фрикција и зелени со редуцирана фрикција. За изработка и на овој тип на скелетирана протеза важат принципите за планирање и поврзување на најмалку два носечки заба на кои се изработува фиксно-протетичката надокнада на која се наоѓа патрицата.

Патрицата се изработува заедно со фиксно-протетскиот надоместок со користење на паралелизирачка мандрела (сл. 1) и ги за-

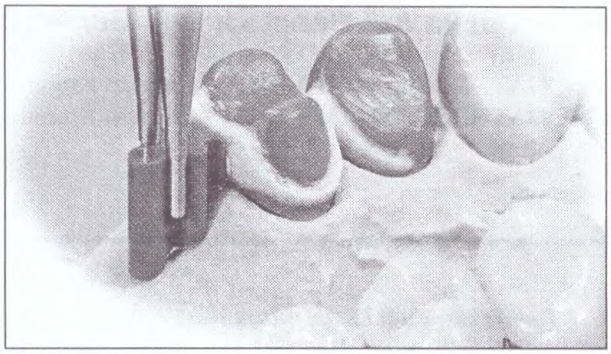

Слика 1. *Измоделирани коронки во восок и поставување на патрицата со инструмент*

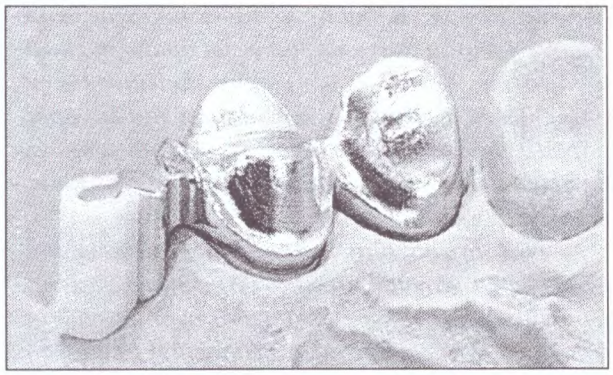

Слика 2. *Поставена бела дупликат матрица за идеално пасување на матрици со различна фрикција*

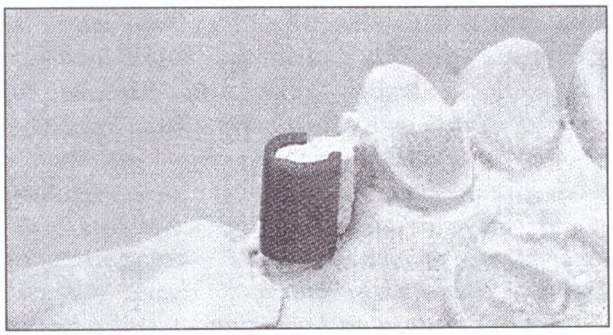

Слика 3. *Прецизен модел од материјал за вложување со прецизна интеграција на распределувачот на силите*

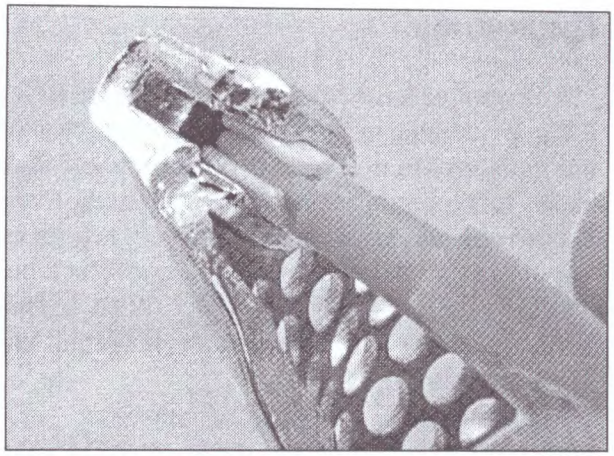

Слика 4. *Поставување на саканата матрица и замена на матрицата со друга, со саканата фрикција*

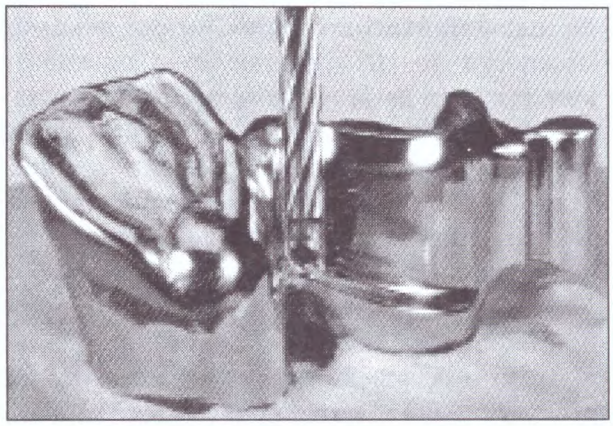

Слика 5. *Обработка на акрилок-системите со специјални борери Ф538 2Х 10*

доволува сите барања на модерен филигрански елемент за ретенција. Белата дупликат матрица гарантира интеракција и прецизно пасување на матрици со различна фрикција (сл. 2). Подготвениот, дефинитивниот модел служи за изработка на модел од маса за вложување. Прецизниот модел од материјал за вложување обезбедува прецизно интегрирање на распределувачот на силите. Благодарение на овој распределувач на сила може да се постигне благопријатна конструкција која ќе го заштити пародонтот (сл. 3). Потоа се моделира восочен модел на идниот кобалт-хром излевок. По излевањето се вметнува матрицата со саканата фрикција (сл. 4). Ако е пожелно користење на други фрикциски вредности, едноставно, се заменува матрицата, како и по одреден период на нејзино користење и абење. Излеаниот кобалт-хром скелет со атечмен е подготвен за понатамошна проба и постава на вештачките заби.

Овие системи се обработуваат со употреба на специјални борери Ф538 2Х 10 со што се избегнува оштетувањето при обработката (сл. 5).

Резултати

Кај нашиот пациент, изработивме парцијална скелетирана протеза со употреба на акрилок-системот на ретенција, со употреба на зелена матрица со намалена фрикција. При пробата на металниот скелет, тој добро налегнуваше на забите носачи, претходно фиксно-протетски заштитени, на преостанатите заби како и на алвеоларниот гребен. По изборот на бојата на вештачките заби и завршувањето на вообичаените лабораториски процедури за завршна изработка на парцијалните протези, добивме протеза со изразена цврстина и прецизност, протеза која едноставно се става и вади од устата на пациентот, со одлична ретенција и естетика на задоволство на пациентот (слики 6,7,8,9).

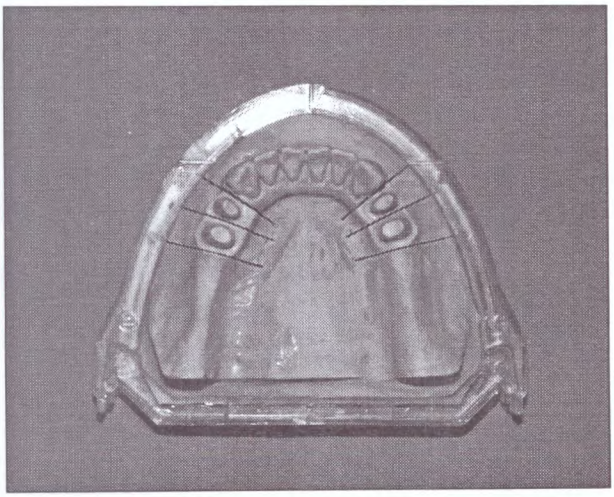

Слика 6. *Модел со испрепарирани заби од пациентот за изработка на коронките*

Слика 7. *Изработени метални капици за коронките со патрицата*

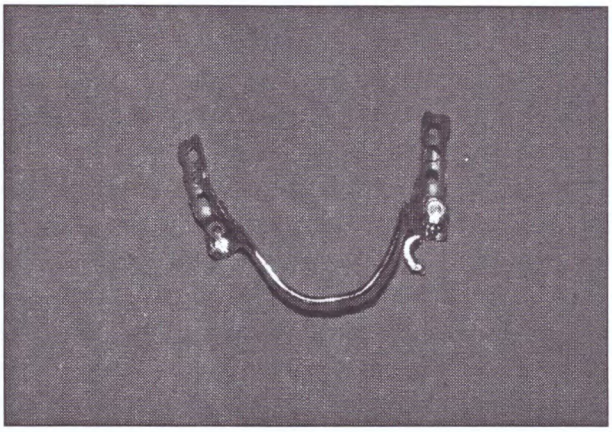

Слика 8. *Излеаниот метален скелет со акрилок систем и употребена зелена матрица со редуцирана фрикција*

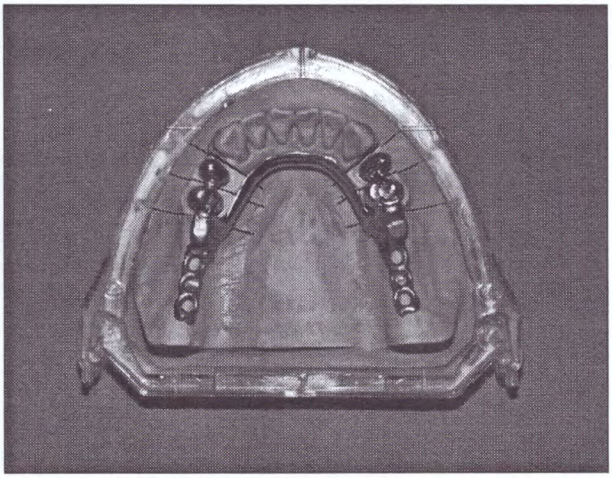

Слика 9. *Готов скелет поставен на моделот со коронките*

Дискусија

Парцијалните протези се едно од можните решенија, а понекогаш и единствено кај пациентите по губењето на поголем број заби, за терапија на парцијална беззабност. Како терапија за парцијалната беззабност се користат плочести парцијални протези како и скелетирани парцијални протези со користење на леани кукички или на различни видови на атечмени.

Плочестите парцијални протези, иако често користени, имаат свои недостатоци. Кај нив отсуствуваат елементите за борба против дејството на оклузалните сили и можноста за делумно дентално пренесување на џвакопритисокот, тие имаат скромни можности во спротивставување на силите кои тежнеат да ја извртат протезата околу некоја оска, како и против силите кои предизвикуваат транслаторно движење на протезата во хоризонтална рамнина. Естетиката кај овие протези е незадоволителна поради видливоста на ретенционите елементи.

Технолошки посовршена и биолошки поприфатлива, скелетираната парцијална протеза има повеќе предности како смален осет на туѓо тело, потполно или делумно физиолошко пренесување на џвакопритисокот, можност за одржување на добра хигиена, подобро чувство за вкус, за термички дразби, смалена можност за кршење на протезата. Од посебна важност е можноста за големиот избор на ретенциони елементи, можноста за поврзување на преостанатите заби и постигнување на функционално единство и можноста за одлична естетика на протетските надоместоци.

Атечмените претставуваат современи, прецизни елементи за ретенција на скелетираните парцијални протези. Нивната улога е поливалентна и учествуваат не само во ретенција и во стабилизација, пренос на џвакопритисокот на преостанатите заби, водење на парцијалната протеза, туку овозможуваат и високоестетски вредности на протетската изработка. При употребата на

атечмените планирањето е многу важно, иако прифаќањето на оклузалните сили од страна на забите е биолошки оправдано и пожелно, не смее да се оди во крајност и забите да се изложат на прекумерно оптоварување. Во рамки на многубројните видови на атечмени постојат делови за заштита на забите и пародонтот, како граничници кои оневозможуваат придвижување на протезата кон тегментот, хоризонтални плочи на патриците на кои се потпираат одговарачки плочи на матриците, дополнителни стабилизатори кај интракоронарните атечмени итн.

Акрилок-системите на атечмени се современ тип на атечмени кои се со висока прецизност, користат мал оклузален простор и секундарен елемент кој е залепен со кобалт хром легурата, тоа се базични особини, со што се овозможува висока естетика. Акрилната матрица, без да се оштети скелетот, лесно се заменува и се аплицира матрица со одреден степен на фрикција, според потребата и се овозможува едноставно и сигурно аплицирање и вадење на протезата. Утврдено е дека меките матрици обезбедуваат сигурност и удобност и до 15 години. Варио софт 3 нуди бројни можности со употреба на трите видови матрици со различна фрикциона сила. Постојат и специјални меки матрици кои обезбедуваат компензации на малите дивергенции и имперфекции при изработката. Во случаи со дистално слободни седла, распределувачот на силите, вклучен во акрилок системот е од голема важност, благодарение на него се заштитуваат резидуалниот алвеоларен гребен од поголема ресорпција, меките ткива и се превенира неефикасна мастикација (5). Присуството на распределувачот на силата овозможува максимален трансфер на сили и изработка на благопријатна конструкција за пациентот која ќе го заштити пародонтот и забите. При употреба на вистинскиот акрилок-систем се изработува цврста, естетска и сигурна протеза на која може да се ослониме.

Врз база на презентираниот материјал и нашите скромни искуства од неговата примена може да заклучиме дека станува збор за современи, едноставни и мошне прецизни ретенциони системи, кои овозможуваат стабилизација, дентален пренос на џвакопритисок, заштита на резидуалниот алвеоларен гребен и на забите носачи, биокомпатибилност и одлична естетика. За нивната изработка не бараат посебна опрема, така што може да се изработуваат во средно опремена заботехничка лабораторија која поседува паралелометар и фрезапарат. Тие со нивната прецизност, лесно се аплицираат и вадат, естетиката е одлична, а пациентите се задоволни и лесно и брзо ги прифаќаат.

THE USE OF ACRYLOCK SYSTEMS IN ATTACHMENT-BASED DENTURES

Angelovska A., Veleski D., Veleska D.

Summary

Attachment based partial dentures are characterized with different shape, fabrication, material and indications. Special attention in this type of dentures is being paid on their construction, biological and technical possibilities, so as on the clinical and laboratory procedures. One of the more recent solutions for aesthetic and functional incorporation of this dentures in the patient's mouth are the acrylock systems of attachments.

The aim of this article was to pay attention on the use of acrylock systems in the attachment based partial dentures and to systemize them. As material we used our clinical experience and the analysis of the presented cases from the literature. The akrylock systems with its precision are easy to use for the patient, the aesthetic is excellent, the patients are satisfied and the easily and quickly accept them. In distal extension situations, the use of the share distributors included in the acrylock systems is of great importance, due to this distributors, the vertical pressure is effectively decreased and by this the

excessive ridge resorption, tissue damages and inefficient mastication are prevented.

According to the presented material and our findings from the use of these systems, it is obvious that this is modern, simple and very precise retention systems, which enable good retention, stability, dental distribution of the masticator forces and good aesthetic.

Key words: Attachment-based denture, attachment, acrylock systems

Литература

1. Becerra, G. Mac Entee,M., A classification of precision attachment, J Prosthet Dent 58:322-327, 1987
2. Ben-Ur Z, Aviv I, Cardash HS: A modified direct retainer design for distal extension removable partial dentures; J Prosthet Dent 70:342-344, 1988
3. Chandler JA, Brudvik JS: Clinical evaluation of patients eight to nine years after placement of removable partial dentures, J Prosthet Dent 51:736, 1984
4. Grkovic, B ., Teodosijevic, M., Gavrilovic, B.,Jokic, B., Industriski atecmeni, SGS 5:325-344, 1976
5. Mc Givney, Glen P. Mc Cracen`s removable partial prosthodontics (10th edition), Mosby, Inc. 2000
6. Dragoslav Stamenkovic, Miodrag Nastic: Stomatoloska protetika-Parcijalne proteze (I izdanie) Zavod za udzbenike i nastavna sredstva Beograd 2000 god.
7. Stewart BL., Edwards RO: Retention and wear of precision-type attachments, J Prosthet Dent 49:28-34, 1983